

Güzel Sanatlar Fakülteleri 1992 yılında kurulan yeni üniversitelerle birlikte Türkiye'nin gündemine girmiştir. 1992 yılından önce dört veya beş olan güzel sanatlar fakültesi sayısı, 2007 tarihi itibarıyla özel üniversitelerde kurulanlarla birlikte, yaklaşık elliye ulaşmıştır.

Ayrıca Eğitim Fakültelerinin bünyelerinde öğretime devan eden güzel sanatlar eğitimi bölümleri de göz önüne alınırsa sanat eğitimi veren kurumların sayısı yüz civarındadır.

Güzel Sanatlar Fakülteleri sadece görsel sanatlar olarak ele alınmamış, müzik bölümleri bunların içinde değerlendirilmiştir. Ülkemizde son on beş yılda bu kadar çok güzel sanatlar fakültesi kurulmasına rağmen, büyük bir kısmı sadece isim olarak vardır. Öğretim elemanı, fiziksel mekân ve donanım olarak iyi durumda olanların sayısı ise çok azdır.

Güzel Sanatlar fakülteleri, üniversite yönetimleri tarafından genellikle üst yapı olarak değerlendirilmekte, biten alt yapıların süsleme unsurları gibi görülmekte ve dolayısıyla sadece lazım olduğunda veya ihtiyaç duyulduğunda bu süslemeler devreye sokulmaktadır, yani hayati kurumlar olarak değerlendirilmemektedirler.

Bunun tersi düşünüldüğünde, Güzel Sanatlar Fakülteleri ülkelerin kültürel alt yapılarını oluşturmaktadır. Dolayısıyla bu fakülteleri kültürel değerlerimizin vazgeçilmez temel kurumları olarak görmek zorundayız ve yurdun her tarafında açılmasını desteklemeli, teşvik etmeli ve donanımlı hale getirmeliyiz.

Ülkemizdeki güzel sanatlar fakültelerinin isimlerinin yeniden ele alınıp tartışılmasını öneriyorum.

"Güzel" sözcüğünü fakültenin adından çıkarılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü sanatın güzeli çirkinî yoktur. Fakülte isminin "**Sanat ve Tasarım Fakültesi**" olarak kullanılması yeterlidir.

Yıldız Teknik Üniversitesi yukarıda ifade ettiğim isimi doğrularcasına Sanat ve Tasarım Fakültesi adı altında bir fakülte açmıştır. Sanat ve tasarım sözcüğünün içerisine, görsel sanatlar olarak resim, heykel, seramik, grafik, uygulamalı sanatlar, tekstil, moda, el sanatları, geleneksel sanatlar, mimari, sinema, elektronik ve dijital sanatlarla, müzik ve müzik bilimi, tiyatro, edebiyat gibi alanlarda girmeli ve bu fakültelerin bünyesinde faaliyet göstermelidir.

Fakülteler kendi içinde büyüdükçe, sanat ve tasarım üniversitelerine dönüştürülebilir.

Böylece kendi bütçesi olan bağımsızlaşan ve karar verme yetileri olan sanat kurumları ortaya çıkacaktır.

Hepinizin de bildiği gibi bugün ülkemizdeki güzel sanatlar fakülteleri, üniversite bünyelerinde karar verme ve alma yetkisine sahip değildir, çünkü sanat soyut bir alan olarak görülür ve ülkeye maddi anlamda katma değerinin olmadığı varsayılır, tabii ki bu yanlış bir düşüncedir.

Sanat ve kültür satın alınamayan, ithal edilemeyen ve sadece toplumların kendi bünyelerinde zaman süreci içinde oluşturulan dünyaya bakış değerleridir, bunu da maddi ölççeklerle ele almak yanlıştır.

Gelişmiş ülkelerdeki üniversiteler son yıllarda giderek ihtisas kurumları olmaya başlamışlardır.

Böylece üniversiteler büyüyerek bantallaşım güçsüzleşmek yerine, küçülerek hareket kabiliyeti kazanıp güçlenmektedirler. Türkiye'de de bu tür bir yapılanmaya ihtiyaç vardır.

Ülkemizin değerli kurumlarıyla ilgili hiç bir problemim yoktur, ama farklı bir pencereden bakmaya çalışıyorum. Örneğin Tıp fakülteleri bulunan üniversitelerin kaynakları genellikle bu fakülterele aktarılmaktadır, sebep sağlık çünkü sağlık deyince akan sular duruyor, doğrusu da budur, ancak diğer fakülteler ve birimler aynı oranlarda beslenemiyor ve dolayısıyla gelişmiyor. Bu durumda yapılacak en güzel şey tıp fakültelerini tıp üniversitelerine dönüştürmektir.

Bu mantıkla güzel sanatlar fakültesi de beslenme zincirinin son halkasında yer alan fakülteler haline gelmekte ve aynı kaynaklar yetersiz kalmaktadır. Ülkemizde sanat konusuna bakış net değildir, çünkü sanat sözcüğü her önüne gelenin ağzında esnek kullanılan bir kavram olunca tanımı ve ilgi alanları birbirine karışabilmektedir.

Sanatın disiplinler arası görevi de iyi anlaşılmadığı için, diğer yöneticiler tarafından olsa da olur olmasa da olur mantığıyla adeta bir dolgu malzemesi gibi düşünülmektedir.

Güzel Sanatlar Fakültelerinin gününüzde çok sayıda problemleri vardır. Bunların başında da öğretim elemanı sorunu gelmektedir, çünkü ülkemizin her yöresinde

bulunan üniversitelerdeki akademisyen ihtiyacı had safhadadır.

Az sayıda olan akademisyenler ise daha çok büyük kentlerdeki üniversitelerde toplanmıştır. Öğretim elemanı yetiştirme kurum ve kaynakları üniversitede bulunan diğer branşlar arasına sıkıştırıldığı için verimli olamamakta, dolayısıyla sanat alanına has düzenlemeler yapılamamaktadır.

Yöneticilerinde bu branşlara kayıtsız kalmaları bir etken olarak görülmekte, hatta bazı yöneticiler daha ileri giderek, sanat alanında akademisyen mi olurmuş canım, onlar resimlerini yapabilirler yeterli, mantığıyla olayı geçiştirmeye çalışmaktadırlar.

Ülkemizdeki Güzel Sanatlar Fakültelerinin öğretim üyesi ihtiyacı iki kaynaktan karşılanmaktadır;

Birincisi üniversitelerin sosyal bilimler enstitüleri bünyelerinde açılan yüksek lisans ve sanatta yeterlilik programları, ikincisi ise; eğitim fakülteleri bünyesinde faaliyet gösteren güzel sanatlar eğitimi hocalarındaki yüksek lisans ve doktora programlarıdır.

Üniversitelerin bünyelerinde yeni kurulmaya başlayan güzel sanatlar enstitülerinin amacı da güzel sanatlar alanında akademisyen yetiştirmektir, ancak bu enstitüler faaliyet sahası itibarıyla çok etkin görünmemekte ve belki de diğer enstitüler tarafından aktif olmaları istenmemektedir.

Çünkü enstitülerin bütçeleri üniversite rektörlüğünden çıkmakta ve enstitü müdürleri doğrudan rektöre bağlı bulunmaktadır. Dolayısıyla rektörün güzel sanatlar enstitüsüne nasıl baktığı burada önem arz etmektedir.

Sonuç:

İnternet üzerinden yaptığım araştırmalarda, üniversitelerin bünyesinde var olduğunu sandığım güzel sanatlar enstitülerine rastlayamadım. Güzel sanatlar alanında yüksek lisans ve doktora programları açan sosyal bilimler ve eğitim bilimleri enstitülerinin ders içeriklerinin ve kredilerinin uyumsuz olduğunu, birbiriyle paralellik içinde olmadığını tespit ettim.

Güzel sanatlar alanında yüksek lisans ve doktor/sanatta yeterlilik programlarını yürüten enstitülerin dersleri ve içerikleri internet ortamında yer almadığı için buralara faks gönderilmiş ancak çoğundan cevap dahi alınamamıştır.

İnternet ortamında ders içerikleri yer alan çoğu enstitü ise web sayfalarını düzenli bir şekilde güncellemedikleri için mevcut bilgilerin geçerliliği konusunda endişe yaşamamıza sebep olmuştur.

Öneriler

1-Öncelikle Türkiye'deki tüm güzel sanatlar fakülteleri, lisans programlarını ortak bir planlama ve eşgüdüm altında buluşturabilmeli ve her yıl günün koşullarına uygun biçimde yeniden gözden geçirmelidir.

2-Güzel Sanatlar Fakülteleri Türkiye genelinde açılan yüksek lisans ve doktora programları konusunda ortak programlar hazırlamalı ve ortak iletişim ağları kurarak tüm programların asgari uyum içinde olması sağlanmalıdır.

3-Yapılacak periyodik toplantılarla lisansüstü ders içerikleri sürekli güncellenmeli ve bunlar elektronik ağ ortamlarında ilan edilmelidir.

4-Türkiye'deki tüm güzel Sanatlar Fakültelerinin ortak katılımıyla ulusal hakemli ve uluslararası yayınlarda taranabilen, SCI ve Art Humanities dergisi kapsamında süreli yayın çıkarılmalıdır.

5-Yüksek lisans ve doktora alanında akademisyen yetiştirebilmek için, Türkiye'deki tüm güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakültelerinin ortaklaşa kuracağı tek merkezli güzel sanatlar enstitüsü oluşturulmalıdır. Bu merkezin bünyesinde, güzel sanatlar eğitimi de kapsayan sanat ve tasarım öğretmeni yetiştirme işinin yanı sıra lisansüstü çalışmalarda bu merkezden yürütülmelidir.

Yukarıda sayılanların gerçekleşebilmesi için, kendi ayakları üzerinde durabilen ve kendi kararlarını kendisi verebilen güzel sanatlar üniversitelerinin kurulması şarttır.